

Het Deense vreemdelingenbeleid

"Er bestaat geen gevaar dat Denemarken zich zal ontwikkelen tot een multiculturele maatschappij. Want dat is onze bedoeling niet."

(Eerste minister Rasmussen, citaat in Jyllands-Posten, 1 January 2000)

"we zijn de jongste jaren uitgedaagd door de islam, wereldwijd en lokaal. Het is een uitdaging die we ernstig moeten nemen. We hebben het thema te lang laten gaan, omdat we te tolerant waren of te lui".

(Margrethe II, Koningin van Denemarken in haar recente biografie)

Inleiding: Denemarken 2001-2005

Een kordaat immigratiebeleid, gesteund door de bevolking

2001-2005: Het minderheidskabinet van liberalen en conservatieven voert een restrictief immigratiebeleid in ruil voor de steun van de Deense Volkspartij

In 2001 winnen de rechtse partijen in Denemarken de verkiezingen. De grootste partij werd de liberale Venstre die naar de verkiezingen was getrokken met 6 beloften: een bevrozing van de belastingen, de wachtlijsten voor openbare ziekenhuizen verminderen, hardere sancties voor geweldscriminaliteit, een vrijere keuze in de openbare diensten voor ouderen alsook de kinderopvang, overheidssteun voor ouderschapsverlof en tenslotte een strenger asiel- en immigratiebeleid.^{1[1]}

De linkse partijen werden naar de oppositiebanken verwezen en een nieuwe centrumrechtse regering van liberalen en conservatieven kwam aan de macht onder leiding van premier Rasmussen. Deze nieuwe regering beschikte weliswaar niet over een meerderheid in het parlement, maar werd vanuit de oppositie gesteund door de rechtsnationale Deense Volkspartij (DF). In ruil voor die steun, nam de regering bepaalde voorstellen van de DF over, zoals de '24-jaar regel', die bepaalt dat huwelijksimmigratie maar mogelijk is wanneer de in Denemarken verblijvende partner ouder is dan 24 jaar en de verplichting inhoudt om bij gezinsvorming een waarborg te storten. Het nieuwe kordate Deense immigratie- en vreemdelingenbeleid dat tot stand kwam in samenwerking tussen de regering en de Deense Volkspartij, leidde ertoe dat de immigratie naar Denemarken fors verminderde. Zowel het aantal goedgekeurde asielaanvragen, als het aantal goedgekeurde dossiers van gezinshereniging en gezinsvorming daalde.

Een ander belangrijk punt dat de Deense Volkspartij op de agenda zette en dat werd overgenomen door de regering is de koppeling van de ontwikkelingssamenwerking aan de belofte van de landen van oorsprong om afgewezen asielzoekers opnieuw op te nemen. In 2004 werd Bertel Haarder, de minister bevoegd voor immigratie en integratie, in dit kader ook bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking. De regering kondigde aan van ontwikkelingssamenwerking in de toekomst een 'actief instrument van de Deense buitenlandse politiek' te maken. Ontwikkelingssamenwerking zou in de toekomst worden gericht op 'regio van oorsprong'-maatregelen.

---

^{1[1]} Website Venstre

De verkiezingscampagne van 2005 Het immigratiebeleid als belangrijk verkiezingsthema

De steun van de kiezer

Op 8 februari 2005 vonden opnieuw verkiezingen plaats. Het kordate immigratiebeleid van de regering vormde, naast werk en ouderenzorg, een van de voornaamste verkiezingsthema's^{2[2]}. Het bleek daarbij dat het overgrote deel van de Deense kiezers dit rechtse immigratiebeleid wel wist te smaken. Opiniepeilingen toonden immers aan dat 85% van de Deense bevolking het immigratiebeleid van de Deense overheid steunde..^{3[3]}

Eerste minister Rasmussen aarzelde niet om dit uit te spelen in zijn campagne. Zo stelde hij: *“De regering heeft zijn beloftes aan de kiezers gehouden. We hebben de immigratiepolitiek verstrakt, zoals bij de laatste verkiezingen beloofd en we zullen niet soepeler worden op dit punt. Het aantal verblijfsvergunningen toegewezen aan vluchtelingen en immigranten is tot de helft en zelfs tot een derde herleid sinds 2001 (...) Het immigratiebeleid dat we willen verder zetten geniet brede, sterke steun bij de bevolking. Het heeft de Deense maatschappij in staat gesteld om 4 miljoen kronen (€627.943) per jaar te besparen in vergelijking met het beleid van de sociaal democraten en radicalen”*.

Het verderzetten van het kordate immigratie- en vreemdelingenbeleid was één van de voornaamste doelstellingen van Rasmussen en zijn Venstre. Rasmussen liet daarbij niet na zijn voornaamste uitdager, de sociaal-democraat Mogens Lykketoft, te beschuldigen te zwakke standpunten in te nemen inzake immigratie.

De campagne van de Deense volkspartij

Ook de Deense Volkspartij (DF) liet fors van zich horen tijdens de campagne. Enkele campagne-eisen van de Deense Volkspartij waren ondermeer:

- het stopzetten van alle niet-Deense communicatie tussen de overheid en zijn burgers;
- het schrappen van het definitieve verblijf voor aanvaarde asielzoekers. Meer bepaald zou hun verblijfsvergunning kunnen worden ingetrokken indien ze een crimineel feit zouden plegen of wanneer de situatie in het thuisland is opgeklaard;
- het sneller terugzenden van afgewezen asielzoekers;
- het opnieuw invoeren van grenscontroles tegen illegale immigratie;
- de eis dat de regering haar belofte zou hardmaken om landen, die zouden weigeren afgewezen asielzoekers opnieuw op te nemen, te sanctioneren via het verlies van geld voor ontwikkelingssamenwerking.

In het algemeen stelde de Deense Volkspartij dat ze na de verkiezingen haar ‘invloed wilde vergroten’ op het beleid van de regering.

---

^{2[2]} Zie bv. BBC-nieuws 07/02/2005

^{3[3]} Zie bv. The Economist, 18/12/2004

De verkiezingsuitslag: rechts gaat opnieuw vooruit

De verkiezingsuitslag bevestigde wat opiniepeilingen reeds uitwezen: de Denen wensten een verderzetting van het rechtse beleid. Weliswaar ging de liberale Venstre licht achteruit (van 56 naar 52 zetels in het parlement), maar het verlies van de voornaamste oppositiepartij, de Sociaal Democratische Partij, was groter. Bovendien won de Conservatieve Volkspartij, de coalitiepartner van de Venstre, 2 zetels en ging ook de Deense Volkspartij vooruit van 12% naar 13,3% (+ 2 zetels). De DF verstevigde daarmee haar positie als derde grootste partij in het politieke landschap. De gezamenlijke vooruitgang van de drie partijen die het beleid bepaalden, werd door de media in de eerste plaats toegeschreven aan het populaire Deense immigratiebeleid.

De voornaamste uitdager van de rechtse meerderheid, de Sociaal Democratische Partij, werd aanzien als dé grote verliezer van de verkiezingen. De partij verloor 5 zetels in het parlement. De leider van de Sociaal Democratische partij, Mogens Lykketoft, nam als gevolg van dit verlies overigens ontslag als partijvoorzitter.

Resultaten van de verkiezingen van 8 februari 2005

Politieke partijen	% stemmen	Zetels	Winst of verlies 2001-2005
Liberale Partij (Venstre)	29%	52	- 4
Sociaal Democratische Partij	25,9%	47	- 5
Deense Volkspartij (DF)	13,2%	24	+ 2
Conservatieve Volkspartij (KF)	10,3%	18	+ 2
Radicaal Liberale Partij (Radikale Venstre)	9,2%	17	+ 8
Socialistische Volkspartij	6%	11	- 1
Eenheid Rood-Groene Alliantie	3,4%	6	+ 2
Christendemocraten (KfF)	1,7%	0	=
Centrumdemocraten (CD)	1%	0	=

Opkomst 84,4%

De politieke situatie ná de verkiezingen

Aangezien de verkiezingsuitslag uitwees dat het Deense beleid werd gesteund door een meerderheid van de bevolking, werd vrij snel duidelijk dat er geen wijziging in de regeringssamenstelling zou komen. De oude coalitie tussen liberalen en conservatieven zou behouden blijven. Rasmussen benadrukte dat met de nieuwe regering ook het kordate immigratiebeleid onverminderd zou worden verdergezet.

In het 'Regeringsplatform' van de nieuwe regering werd de 'regio van oorsprong'-politiek reeds benadrukt. Deze politiek bestaat er luidens het Platform in dat de levensvoorwaarden van de lokale bevolkingen in de derde wereld zouden worden ontwikkeld en dat gewerkt zou worden in die landen, "zodat vluchtelingen zo snel mogelijk de mogelijkheid krijgen terug te keren, om zich in hun plaats van herkomst te vestigen of dichtbij hun land van oorsprong".

Op 18 februari vond de installatie van de nieuwe Deense regering plaats. Eerste minister Rasmussen kondigde aan dat de Deense Volkspartij weliswaar niet zou worden opgenomen in de Deense regering, maar 'toch zal deelnemen aan de parlementaire meerderheid'. De reden waarom de DF niet in de regering wordt opgenomen zou daarbij vooral gezocht moeten worden in het feit dat de DF fel tegenstander is van de EU.^{4[4]}

DF-voorzitster Pia Kjaersgaard van haar kant benadrukte dat haar partij een grotere invloed in het regeringsbeleid zou vragen, maar geen ministerpost eist. Ze stelde: *"We zullen op een bepaald moment in de regering komen, maar de laatste drie en een halve jaren hebben aangetoond dat we het meeste invloed hebben wanneer we de dingen doen, zoals we hebben gedaan"*.^{5[5]} De partij stelt wel dat de regering slechts op haar steun kan rekenen, wanneer ze bereid is bepaalde toegevingen te doen. Gezien de vooruitgang van de DF bij de verkiezingen verwachten alle media dat de invloed van de DF op de centrumrechtse regering zal toenemen^{6[6]}.

---

^{4[4]} Zie bv. BBC-nieuws, 07/02/2005

^{5[5]} The Economist, 8 maart 2005

^{6[6]} Zie bv. The Economist, 8 maart 2005

1. Immigratie naar Denemarken

De immigratie in Denemarken wordt fors beperkt en ontmoedigd^{7[7]}. De volgende voorwaarden worden gesteld:

A. Gezinshereniging (+ gezinsvorming)

Gezinshereniging in Denemarken is beperkt tot:

- echtgenoten of partners van inwoners van Denemarken
- kinderen van inwoners van Denemarken.

- Belangrijkste voorwaarden *gezinshereniging*:

1. Het kind mag maximum 15 jaar oud zijn;
2. De Deense immigratiedienst kan eisen dat de in Denemarken levende ouder bewijst over een degelijke behuizing te beschikken en over voldoende inkomsten te beschikken, nodig om het kind te onderhouden.

- Belangrijkste voorwaarden *gezinsvorming* (immigratie via huwelijk of samenwoning):

1. Beide partners moeten ouder zijn dan 24 jaar;
2. De partner die zich al in Denemarken bevindt, moet minstens over een permanente verblijfsvergunning beschikken voor meer dan 3 jaar;
3. De partner die in Denemarken woont, moet kunnen aantonen dat hij over een eigen en voldoende grote woonst beschikt (als eigenaar of huurder) en voldoende inkomsten heeft om de overkomende partner te onderhouden^{8[8]};
4. De partner die in Denemarken woont, moet in een economische waarborg van 53.096 Deense Kronen (7.122 euro) voorzien om alle toekomstige overheidskosten voor de overkomende partner te dekken;
5. De verbondenheid van beide echtgenoten of partners moet groter zijn met Denemarken dan met het thuisland (deze voorwaarde is niet van toepassing indien de persoon die in Denemarken verblijft al meer dan 28 jaar de Deense nationaliteit bezit);
6. De partner die in Denemarken woont, mag geen uitkering hebben ontvangen voor een periode van 1 jaar voorafgaand aan de aanvraag tot verblijfsvergunning;
7. Gedwongen huwelijken worden uitdrukkelijk uitgesloten.

Pas na zeven jaar ontvangt de overgekomen partner een permanente verblijfsvergunning. Indien de partners eerder scheiden, vervalt de verblijfsvergunning.

---

^{7[7]} De strenge regelingen gelden uiteraard niet voor vreemdelingen afkomstig uit de landen van de EU en de EER. Ook is het mogelijk in Denemarken een verblijfsvergunning te verkrijgen om te werken. Slechts buitenlanders met bijzondere kwalificaties binnen beroepen met een tekort aan arbeidskrachten kunnen van deze mogelijkheid gebruik maken.

^{8[8]} Dit inkomen moet hoger zijn dan het bedrag waarop de echtgenoten of partners recht zouden hebben als ze beiden een introductietoelage (zie infra) zouden ontvangen.

Cijfers gezinshereniging en - vorming:

	2001	2004
<i>Aanvragen voor gezinshereniging (+ gezinsvorming)</i>	15.370	5.796
<i>Positieve beslissingen inzake gezinshereniging (+ gezinsvorming)</i>	10.950	3.835
<i>- ... waarvan betrekking op gezinsvorming</i>	6.499	2.349

(Bron: Deense immigratiedienst)

B. Asiel

Denemarken biedt bescherming in gevallen waarin het land conform het VN-Vluchtelingenverdrag verplicht is bescherming te bieden.^{9[9]} Tot de erkenning als vluchteling blijft de asielzoeker in een opvangcentrum. Eenmaal de asielzoeker erkend is^{10[10]}, wordt hij toegewezen aan een gemeente, waar hij zich verplicht dient te vestigen en hij zal dienen te voldoen aan zijn integratieverplichtingen (zie infra).

Afgewezen asielzoekers worden gerepatrieerd. Herkomstlanden die geen medewerking verlenen aan het Deense terugkeerbeleid kunnen niet rekenen op gelden voor ontwikkelingssamenwerking. Wanneer de situatie in het thuisland na 3 jaar wijzigt, zodat het risico op vervolging is verdwenen, kan de vluchteling alsnog worden gerepatrieerd.

Cijfers asiel:

	2000	2004
<i>Aanvragen voor asiel in Denemarken</i>	12.100	3.222
<i>Aantal mensen erkend als vluchteling</i>	5.159	1.607

(Bron: Deense immigratiedienst)

^{9[9]} Is 'vluchteling' volgens art. 1 van dit verdrag: "Elke persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan, of uit hoofde van bedoelde vrees, niet wil invoeren of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of uit hoofde van bedoelde vrees, niet wil terugkeren".

^{10[10]} 50% van de asielaanvragen wordt afgehandeld binnen 34 dagen, 80% binnen 60 dagen en 100% binnen 96 dagen.

2. De rechten en plichten van vreemdelingen in Denemarken na de immigratie, de permanente verblijfsvergunning en de nationaliteit

A. Rechten en plichten van nieuwkomers

De zgn. 'Geconsolideerde wet op de integratie van vreemdelingen in Denemarken' (28 juni 2001) legt de verantwoordelijkheid voor nieuwkomers in eerste instantie bij de gemeente.

Rechten en plichten van de nieuwkomers:

1. Elke nieuwkomer moet een drie jaar durend 'introductieprogramma' volgen, bestaande uit Deense lessen, lessen inzake het functioneren van de Deense maatschappij en lessen 'activering' om werk te zoeken. Om over een verblijfsvergunning te kunnen beschikken moet de aanvrager met succes een Deense taaltest hebben afgelegd;
2. In 2002 nam de regering een nieuwe regeling aan die bepaalt dat slechts mensen die zeven van de acht voorafgaande jaren in Denemarken hebben gewoond, recht hebben op een volledige sociale uitkering. Nieuwkomers daarentegen ontvangen 'startgeld'. De hoogte daarvan wordt bepaald in functie van de leeftijd en de gezinstoestand van de aanvrager. Het startgeld ligt 30% à 50% lager dan het bedrag van de volledige uitkering.

B. Permanente verblijfsvergunning

Belangrijkste voorwaarden voor een permanente verblijfsvergunning:

1. Zeven jaar verblijf in Denemarken;
2. De basis voor de aanvraag moet nog steeds geldig zijn (asiel, huwelijk,...);
3. De aanvrager moet met succes een Deense taaltest hebben afgelegd;
4. De aanvrager moet een 'introductieprogramma' voltooid hebben;
5. De aanvrager mag niet veroordeeld zijn voor een zwaar misdrijf;
6. De aanvrager mag geen schulden hebben bij de overheid (lening, belasting,..).

C. Nationaliteitsverwerving

Belangrijkste voorwaarden voor het verwerven van de Deense nationaliteit: vervulling van voorwaarden 3,4,5 en 6 voor het bekomen van een permanente verblijfsvergunning + negen jaar ononderbroken verblijf in Denemarken. Een vreemdeling verkrijgt dus niet automatisch de Deense nationaliteit bij geboorte op Deens grondgebied. Pas op de leeftijd van 18 jaar kan de procedure opgestart worden.

Cijfers nationaliteitsverwervingen:

<i>Vorige nationaliteit</i>	<i>2000</i>	<i>2003</i>
<i>Afkomstig van Europa</i>	<i>5.900</i>	<i>4.133</i>
<i>Afkomstig van Afrika</i>	<i>2.371</i>	<i>612</i>
<i>Afkomstig van Azië</i>	<i>7.844</i>	<i>1.436</i>
<i>Totaal aantal nationaliteitsverwervingen</i>	<i>18.811</i>	<i>6.583</i>

(Bron: Deense immigratiedienst)